

II. ANALÝZA SITUÁCIE V MIKROREGIÓNE

7. SWOT ANALÝZA

Prírodné zdroje životné prostredie

Silné stránky

- rozsiahle lesy s veľkou možnosťou ťaženia drevnej hmoty
- rozsiahly systém vodných tokov a vodných plôch
- dobrý stav lesnej zveri
- blízkosť vodného zdroja úžitkovej vody
- efektívne fungujúci systém protipovodňovej ochrany v riečnom systéme
- fungujúci systém sledovania úrovne znečistenia ovzdušia a vôd
- krásne vidiecke prostredie
- základný separovaný zber v obciach
- dobrá kvalita životného prírodného prostredia

Slabé stránky

- nedostatočné využívanie prírodného potenciálu
- turisticky nevyužitú prírodnú danosť
- nedostatočné využitie zdrojov pitnej vody
- zanedbávanie starostlivosti o lesy a poľnohospodársku pôdu
- neuspokojivý spôsob nakladania s odpadmi

- nedobudovaná sieť kanalizácií a ČOV
- nízka úroveň ekologického vedomia väčšiny obyvateľstva
- málo uspokojujúca akosť povrchových vôd
- pomalý priebeh odstraňovania divokých skládok
- neriešenie základných problémov tzv. "malej ekológie"

Príležitosti

- prihraničná poloha mikroregiónu
- priaznivé klimatické podmienky pre poľnohospodársku výrobu, pre letnú turistiku
- zvyšovanie kompetencií samosprávy
- štátna podpora využívania alternatívnych zdrojov energie

Ohrozenia

- nízka miera vymožitelnosti práva v oblasti životného prostredia
- presun kompetencií na samosprávy bez adekvátneho presunu finančných zdrojov
- zvyšujúca sa intenzita tranzitnej cestnej dopravy

Ľudské zdroje

Silné stránky

- dostatočne dimenzovaná sieť základných škôl
- existuje kapacita voľnej kvalifikovanej pracovnej
- vysoký podiel stredoškolsky vzdelanej pracovnej sily
- bohatý kultúrny život
- dobré spolužitie rôznych národností
- dostatok spoločenských organizácií

Slabé stránky

- celoštátne dlhodobo najvyššia miera nezamestnanosti /v súčasnosti 37,5 %/
- nižšia vzdelanostná úroveň, vysoký podiel (viac ako 50%) občanov s maximálne SŠ bez maturity
- nevyužívanie potenciálu početne významnej rómskej menšiny
- rast počtu neprispôsobivých obyvateľov

- narastajúci odliv kvalifikovanej pracovnej sily
- nižšie zastúpenie obyvateľov s vyšším stupňom vzdelania
- nedostatok pracovných príležitostí pre niektoré skupiny obyvateľstva /absolventi, ZPS/
- vytváranie segregovaných osád
- nárast kriminality
- negatívne sociálne javy u mládeže: alkoholizmus, domáce násilie, rozpad rodín a rozmach antisociálneho správania
- strata pracovných návykov, strata motivácie, agility a účasti na verejnom živote
- zhoršovanie štruktúry nezamestnanosti – nárast podielu rizikových skupín, najmä dlhodobo nezamestnaných
- znížená schopnosť udržiavať niektoré kultúrne a športové zariadenia
- nepriaznivý vývoj v demografickej skladbe obyvateľstva
- nekomplexné a nedostatočné využívanie zdrojov EÚ
- v obciach je slabá dostupnosť zdravotníckych a sociálnych služieb
- nižšia miera aktivity a vzájomnej spolupráce spoločenských organizácií
- vysoký podiel obyvateľov žijúcich pod hranicou chudoby
- nenaplnené základné životné potreby obyvateľov
- Extrémne vysoká nezamestnanosť Rómov a ich zlá sociálna situácia
- slabá informovanosť cieľových skupín
- jazyková bariéra u sociálne odkázaných (hovorí výlučne maďarsky)
- jazyková bariéra u časti obyvateľstva

Príležitosti

- prispôsobenie systému vzdelania potrebám trhu práce
- využitie programov EÚ na zvýšenie sociálneho rozvoja, vzdelanostnej a kultúrnej úrovne
- všestranná cezhraničná spolupráca na úseku trhu práce - monitoring, výmena informácií, sprostredkovanie pracovnej sily
- zvyšovanie kompetencií samosprávy
- rozvoj informačných technológií

Ohrozenia

- presun kompetencií na samosprávy bez adekvátneho presunu finančných zdrojov
- zvyšovanie administratívnej záťaže vo verejnej správe

- vyvolávanie politických konfliktov na národnej úrovni medzi maďarským a slovenským obyvateľstvom

Materiálne zdroje

Silné stránky

- existencia mestského sídla v mikroregióne
- vysoký stupeň plynofikácie
- vybudovaný obchvat mesta Tornaľa
- dostatok kultúrnych pamiatok
- bohaté architektonické dedičstvo (kostoly, kaštiele atď.)
- vysoká rozmanitosť a atraktivita kultúrneho dedičstva a súčasnej kultúry
- ponuka voľných plôch
- dostatočný bytový fond
- vybudované vodovody takmer vo všetkých obciach
- plynofikované sú takmer všetky obce
- takmer v každej obci je vybudované kultúrne zariadenie

Slabé stránky

- morálna a fyzická zastaralosť značnej časti dopravnej infraštruktúry
- chátranie existujúcej technickej infraštruktúry
- neexistuje terminál pre využitie kombinovanej dopravy
- vybudovaný hraničný priechod – cestný aj železničný
- nízka úroveň bytového fondu
- zlý stav miestnej infraštruktúry

Príležitosti

- vybudovanie južnej dopravnej trasy – rýchlostnej komunikácie R2
- výhodná poloha z pohľadu perspektívnych dopravných trás /hranica s MR, I/50, E 571/
- vedenie ropovodu územím
- vedenie tranzitného plynovodu územím

- spoločné projekty s prihraničnými regiónmi
- využitie možností podporných fondov EÚ určených pre rozvoj zaostalých regiónov

Ohrozenia

- nekoncepčná infraštruktúrna politika
- mikroregión nie je napojený na diaľničnú sieť
- neexistuje letisko v blízkosti mikroregiónu

Ekonomika

Silné stránky

- potenciál v rozvoji poľnohospodárstva
- tradície a zručnosti obyvateľstva v poľnohospodárskej výrobe
- dostatok voľných plôch

Slabé stránky

- dlhodobé zaostávanie územia v rámci kraja a SR
- nízka miera spracovania a finalizácie výrobkov z miestnych surovín (drevo)
- nedostatočné využívanie surovinovej bázy
- nedostatočné tempo zvyšovania technologickej produktivity práce, vysokú energetickú nadväznosť
- pomerne vysoké režijné náklady vo výrobnom procese
- nedostatočne rozvinutý sektor služieb pre podnikateľov
- nedostatočná dynamika rastu poľnohospodárskej prvovýroby
- malý podiel nových investícií
- nedostatočná propagácia mesta v zahraničí i v rámci Slovenska
- nedostatočne rozvinutá sieť služieb pre cestovný ruch
- nízka úroveň kúpnej sily obyvateľov
- podceňovanie ľudského faktora a profesionálnej prípravy odborníkov v oblasti cestovného ruchu

- nízka miera spolupráce hospodárskych subjektov (napríklad CR) v mikroregióne
- pomaly prebiehajúca reštrukturalizácia hospodárskej základne – najmä poľnohospodárstva
- Zlé dopravné spojenia do niektorých obcí
- nedostatočné zmapovanie existujúceho stavu ekonomického potenciálu územia a prognózy jeho očakávaného vývoja

Príležitosti

- využitie programov hospodárskej pomoci EÚ
- skvalitnenie komunikácií všetkého druhu
- zavedenie a rozvinutie burzy práce ako novú formu spolupráce s Maďarskom
- výmena informácií a spoločné využitie investičných databáz
- napojenie regiónu na nadradenú medzinárodnú infraštruktúru
- rozvoj spolupráce v širšom regióne
- prijatie Eura
- odstraňovanie administratívnych bariér podnikania a zlepšovanie podnikateľského prostredia

Ohrozenia

- ďalšie ekonomické zaostávanie celého regiónu
- pokračovanie, resp. ďalšie narastanie "pohraničného syndrómu" - zachytávanie investícií západným resp., centrálnym Slovenskom
- svetová ekonomická kríza
- nedostatočná podpora mikroregiónu a regiónu zo strany štátu a VÚC
- nezáujem investorov o podnikanie v území

8. PROBLÉMOVÁ ANALÝZA

8.1. Najdôležitejšie problémy

Identifikácia najväznejších problémov

Zlý stav infraštruktúry v území (technická infraštruktúra, siete,)
Zhoršujúci sa stav vidieckej krajiny a vzhľadu obcí (znečisťovanie)
Vysoká nezamestnanosť
Zlé podmienky pre mikro, malé a stredné podnikanie
Nevyužívané podmienky pre rozvoj cestovného ruchu
Nízka sociálna, občianska a kultúrna kvalita života v území
Malý záujem o vzájomnú spoluprácu v území
Slabý stupeň rozvoja cezhraničnej spolupráce s Maďarskom
Nízka úroveň vzdelania obyvateľov

8.2. Kľúčové problémy

Identifikovanie kľúčových problémov

Identifikácia problémov bola realizovaná formou Matrice problémov. Ako kľúčové boli identifikované prvé štyri problémy v poradí, pričom niektoré problémy vzhľadom na úzku prepojenosť boli kumulované.

1	Zlé podmienky pre mikro, malé a stredné podnikanie (vysoká miera nezamestnanosti)	
2	Nízka sociálna, občianska a kultúrna kvalita života v území	
3	Zlý stav infraštruktúry v území (technická infraštruktúra, siete)	
4	Nízka miera a kvalita miestnej a cezhraničnej spolupráce	
5	Zhoršujúci sa stav vidieckej krajiny a vzhľadu obcí (znečisťovanie)	
6	Nevyužívané podmienky pre rozvoj cestovného ruchu	
7	Nízka úroveň vzdelania obyvateľov	

Globálny problém mikroregiónu:

**„KVALITA ŽIVOTA V MIKROREGIÓNE NEZODPOVEDALA POTREBÁM,
POŽIADAVKÁM A PREDSTAVÁM OBČANOV A EXISTUJÚCIM
MOŽNOSTIAM“**

9. ANALÝZA VÄZIEB NA STRATEGICKÉ DOKUMENTY BBSK

9.1. PHSR BBSK na roky 2007-2013

Okresy Revúca a rimavská Sobota z hľadiska typológie je zaradený do skupiny **okresov s výrazne problémovou situáciou** a z hľadiska vyrovnávania vnútroregionálnych rozdielov medzi **okresy najvyššej kategórie vonkajšej podpory regionálneho rozvoja** v rámci regionálnej politiky BBSK. Z hľadiska priorit Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2007-2013 sa územia mikroregiónu dotýkajú priamo nasledovné oblasti a priority:

** Vzhľadom na rozsiahlosť programovej časti strategického dokumentu BBSK tvorí podrobný prehľad na úrovni opatrení samostatnú prílohu tohto dokumentu **Príloha č.2***

Prioritná os 1 – Rozvoj ľudských zdrojov a zvyšovanie kvality života obyvateľov

Oblasť: Vzdelávanie

Priorita 1.1: Podpora rozvoja ľudských zdrojov

Priorita 1.2: Zvýšenie kvality materiálno-technických podmienok škôl a školských zariadení

Priorita 1.3: Modernizácia výchovno-vzdelávacieho procesu a informatizácia škôl a školských zariadení

Priorita 1.5: Podpora systematického rozvoja pohybových a iných záujmových voľnočasových aktivít detí a mládeže

Oblasť: Kultúra

Priorita 1.7: Ochrana, obnova a revitalizácia pamiatkového fondu a dobudovanie kultúrnej infraštruktúry (neživá kultúra)

Priorita 1.8: Ochrana kultúrneho dedičstva a rozvoj kultúrnych aktivít a služieb (živá kultúra)

Priorita 1.9: Spolupráca a propagácia v oblasti kultúry

Oblasť: Systém sociálnych služieb

Priorita 1.12: Podpora kvalitného, efektívneho, heterogénneho a flexibilného poskytovania sociálnych služieb v kraji

Priorita 1.13: Rozvoj terénnych sociálnych služieb a sociálnej práce v teréne

Priorita 1.14: Zvyšovanie kvality ľudských zdrojov v sociálnej oblasti a ich motivácia

Oblasť: Zdravotníctvo

Priorita 1.16: Skvalitňovanie a zefektívňovanie zdravotnej starostlivosti v kraji

Priorita 1.19: Zvyšovanie informovanosti a osobnej zodpovednosti za zdravie

Oblasť: Bývanie

Priorita 1.21: Príprava pozemkov a podpora výstavby rodinných domov a nájomných - cenovo dostupných bytov

Priorita 1.23: Revitalizácia sídiel

Oblasť: Nezamestnanosť

Priorita 1.24: Budovanie rovnováhy medzi ponukou a dopytom na trhu práce

Priorita 1.26: Podpora návratu osôb ohrozených sociálnym vylúčením na trh práce s dôrazom na rómsku komunitu

Oblasť: Rovnosť príležitostí a osoby ohrozené sociálnym vylúčením (OOSV)

Priorita 1.27: Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne osôb ohrozených sociálnym vylúčením

Priorita 1.28: Podporovať pracovné príležitosti pre OOSV na trhu práce

Priorita 1.29: Rozvoj služieb pre ohrozené skupiny obyvateľstva

Priorita 1.30: Budovanie multifunkčných centier pre ohrozené skupiny obyvateľstva

Priorita 1.32: Podporovanie základnej úlohy rodiny, skvalitnenie vzťahov v rodine

Oblasť: Marginalizované rómske komunity

Priorita 1.34: Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne Rómov

Priorita 1.35: Zvyšovanie funkčnosti rómskych organizácií

Priorita 1.36: Vytváranie podmienok pre uplatnenie sa Rómov na trhu práce

Priorita 1.37: Zlepšovanie kvality bývania rómskeho obyvateľstva

Priorita 1.39: Prevencia protispoločenskej činnosti

Priorita 1.40: Podpora aktivít smerujúcich k akceptácii Rómov majoritným obyvateľstvom v kraji

Priorita 1.41: Trvalé zlepšovanie zdravotného stavu rómskeho obyvateľstva

Priorita 1.42: Zachovanie kultúrnej a národnostnej identity Rómov

Prioritná os 2 – Inovácie a rast konkurencieschopnosti priemyslu

Priorita 2.2: Zvyšovanie konkurencieschopnosti výroby a služieb

Priorita 2.3: Rozvoj podnikateľských aktivít využívajúcich suroviny nachádzajúce sa v regióne

Priorita 2.4: Zvýšenie atraktívnosti kraja pre investorov

Prioritná os 3 – Cestovný ruch

Oblasť: Ekonomická

Priorita 3.1: Využitie a ochrana kultúrneho dedičstva a zvýšenie identity prostredia

Priorita 3.2: Rozvoj trvalo udržateľného cestovného ruchu s akcentom na kvalitu služieb

Priorita 3.3: Podpora mikro-, malého a stredného podnikania v cestovnom ruchu, kúpeľníctve a doplnkových službách cestovného ruchu

Priorita 3.4: Budovanie atrakcií, animácia a reanimácia existujúcich atrakcií

Oblasť: Sociálna

Priorita 7: Rast zamestnanosti realizáciou programu podpory mikro-, malého a stredného podnikania, zvýšenie podielu samostatne zárobkovo činných osôb

Priorita 8: Zvýšiť vzdelanostnú úroveň obyvateľstva s dôrazom na pracovníkov v odvetví cestovného ruchu

Priorita 9: Podporiť rozvoj sociálneho cestovného ruchu

Prioritná os 4 – Doprava

Priorita 4.1: Modernizácia a rozvoj cestnej infraštruktúry

Prioritná os 5 – Informačná spoločnosť

Priorita 5.1: Informačná gramotnosť

Priorita 5.2: Efektívna elektronizácia verejnej správy

Priorita 5.3: Široká dostupnosť rýchleho internetu

Prioritná os 6 – Životné prostredie

Priorita 6.1: Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd

Priorita 6.2: Ochrana pred povodňami

Priorita 6.3: Ochrana ovzdušia, ozónovej vrstvy a minimalizácia nepriaznivých vplyvov
klimatických zmien vrátane podpory obnoviteľných zdrojov energie

Priorita 6.4: Odpadové hospodárstvo

Priorita 6.5: Ochrana a regenerácia prírodného prostredia a krajiny

Prioritná os 7 – Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rozvoj vidieka

Priorita 7.1: Podpora súladu produkcie agrosektora s potenciálom krajiny

Priorita 7.2: Zlepšenie kvality životného prostredia a krajiny

Priorita 7.4: Podpora decentralizácie a zlepšenia riadenia a mobilizácie rozvojového potenciálu
vidieka

9.2. ÚPN BBSK

Pre riešené územie mikroregiónu sú platné záväzné regulatívy ÚPN-VÚC Banskobystrický kraj, zmeny a doplnky, spracovateľ: SAŽP Banská Bystrica, CTK, september 2004.

** Vzhľadom na rozsiahlosť väzieb záväzných regulatívov ÚPN BBSK na územie mikroregiónu tvorí podrobný prehľad na úrovni opatrení samostatnú prílohu tohto dokumentu **Príloha č.3***

Záväzné regulatívy funkčného a priestorového usporiadania územia mikroregiónu sú viazané v nasledovných základných oblastiach:

1. V oblasti usporiadania územia, osídlenia a rozvoja sídelnej štruktúry
2. V oblasti hospodárstva
3. V oblasti rozvoja rekreácie a turistiky
4. V oblasti usporiadania územia z hľadiska ekologických aspektov, ochrany prírody a pôdneho fondu
5. V oblasti usporiadania územia z hľadiska kultúrneho dedičstva
6. V oblasti rozvoja nadradenej dopravnej infraštruktúry
7. V oblasti rozvoja nadradenej technickej infraštruktúry
8. V oblasti sociálnej infraštruktúry
9. V oblasti ochrany a tvorby životného prostredia

10. ANALÝZA POTENCIÁLU ÚZEMIA

10.1. Rozvojový potenciál mikroregiónu

1. Vzájomná spolupráca vo všetkých oblastiach (investície, propagácia, projekty ...)
2. Veľmi dobré podmienky a tradície poľnohospodárstva s jeho transformáciou do atraktívnych produktov
3. Dostatok voľnej pracovnej sily na trhu práce
4. Rozvoj cestovného ruchu s využitím miestneho potenciálu – kultúrno-historické pamiatky, prírodné danosti – klíma, voda (rybolov), lesy (poľovníctvo), blízkosť jódových kúpeľov Číž (doplnkové produkty pre klientov kúpeľov)
5. Vhodné podmienky pre rozvoj agroturizmu a vidieckeho turizmu
6. Rozvoj cezhraničnej spolupráce s Maďarskom vo všetkých oblastiach
7. Využitie potenciálu Rómskej menšiny pre rozvoj regiónu
8. Rozvoj ľudských zdrojov –zvýšenie vzdelanosti a odbornej pripravenosti, rozvoj remeselných zručností
9. Maximalizácia využitia miestnych zdrojov a finalizácia produktov (drevo, voda, ...)

Predpokladom pre rozvoj cestovného ruchu je kultúra, história, tradície a zručnosť ľudí územia, ktorí sa dokážu podeliť s návštevníkom územia so svojimi znalosťami.

10.2. Disparity rozvoja

Hlavné disparity rozvoja mikroregiónu

Rozvojový potenciál	Súčasný stav
Značný potenciál pre rozvoj turizmu najmä kultúrno-historický, prírodná a v oblasti živej kultúry	Miera využívania podmienok pre turizmus je veľmi nízka, najmä z hľadiska počtu návštevníkov a dĺžky pobytu návštevníkov, nevyužívaný je kultúrno-historický potenciál ;nevyužitú sú aj existujúce ubytovacie kapacity)
Dostatok voľných pracovných síl na trhu pre rozvoj podnikania napríklad v oblasti služieb	Nízka miera prispôsobivosti a flexibility nezamestnaných (najmä rizikových skupín), nízka úroveň; vzdelania a odbornej pripravenosti nevyužívanie príležitostí na samozamestnanie.
Existencia Mikroregiónu pri Slanej	Miera využitia potenciálu spolupráce obcí je nízka, využitie územia a prezentácia MR ako celku a budovanie spoločných produktov a značiek je iba čiastočná
Tradície poľnohospodárskej výroby, výborné podmienky pre poľnohospodársku prvovýrobu	Nízka efektívnosť práce v poľnohospodárstve, neprebehla reštrukturalizácia poľnohospodárstva, neobhospodarované plochy,
Vysoký podiel Rómskeho obyvateľstva v obci	Nízka miera využívania ich pozitívnych daností, zručností a schopností pre plnenie cieľov rozvoja. Nízka miera zapájania Rómov do rozvojových procesov.